

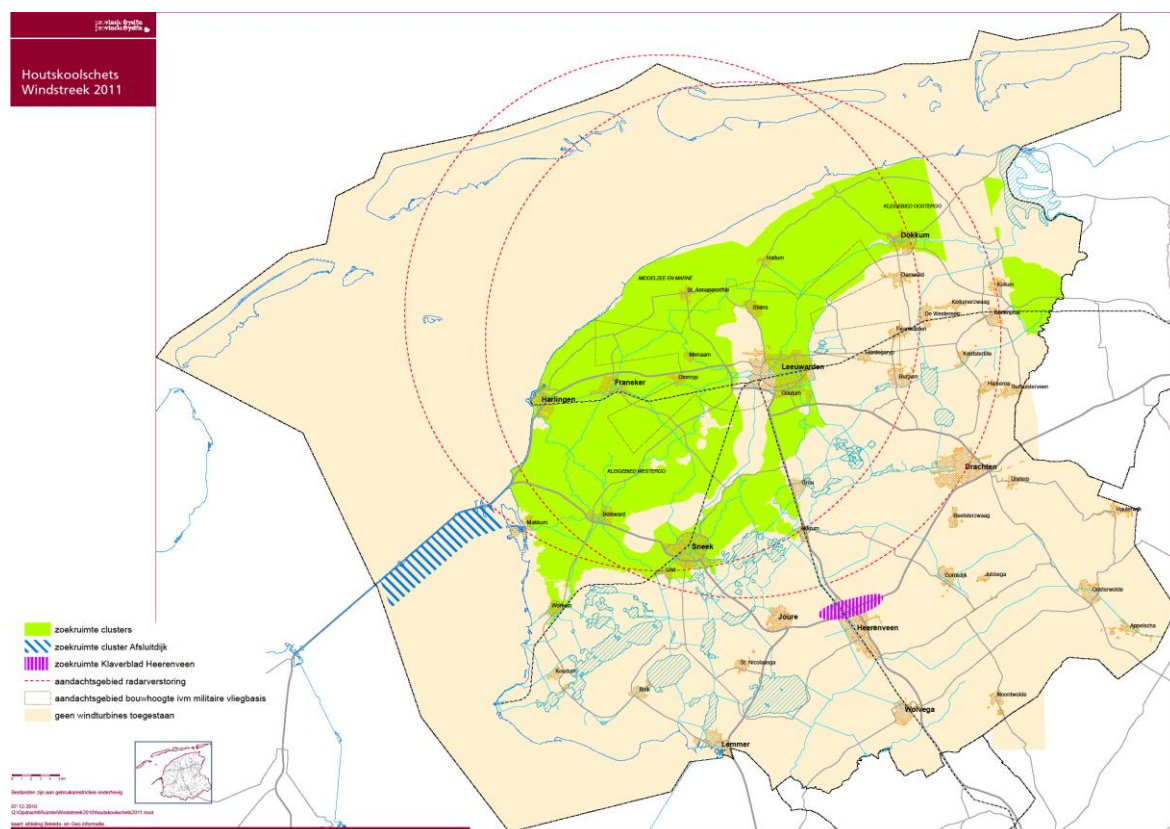
Windenergie in Fryslân, voorgeschiedenis

Bij de evaluatie van Windstreek 2000 in 2008 hebben Provinciale Staten Gedeputeerde Staten gevraagd om nieuw beleid voor windenergie op te stellen.

Houtskoolschets Windstreek 2011

Met het vaststellen van de Houtskoolschets Windstreek 2011 hebben PS in februari 2011 de eerste aanzet gegeven om te komen tot nieuw beleid voor windenergie in Fryslân. Vanaf dat moment heeft in een aantal stappen trechtering plaatsgevonden van de gebieden die PS geschikt hebben gevonden voor het realiseren van windenergieprojecten.

In de Houtskoolschets Windstreek 2011 is de zoekruimte voor clusters windturbines bepaald. Het kustgebied van het vasteland van Fryslân, een strook langs de Afsluitdijk in het IJsselmeer en rond het klaverblad Heerenveen zijn door PS benoemd als zoekruimte. (zie kaart 1)

Kaart 1

Bij het bepalen van de zoekruimte in de Houtskoolschets hebben de landschapstypen een bepalende rol gespeeld. Grotere, moderne windturbines passen in het ene landschapstype beter dan in het andere. Uitgangspunt in de Houtskoolschets was:

“Wij vinden dat alleen grootschalige en open gebieden genoeg draagkracht hebben voor een nieuwe laag met windmolens. Uitgaande van de Friese landschapstypen zoals uitgewerkt in de Verordening Ruimte, komen daarom delen van het kleigebied en het IJsselmeer in aanmerking voor plaatsing van grote moderne windmolens. De overige landschapstypen zijn niet geschikt voor windmolens.”

Het plaatsen van windturbines op grootschalige bedrijventerreinen is eveneens beoordeeld als mogelijkheid. In Fryslân zijn de bedrijventerreinen over het algemeen niet grootschalig, om die reden zou alleen in de buurt van het bedrijventerrein IBF bij Heerenveen mogelijk ruimte gevonden kunnen worden voor het plaatsen van een cluster windturbines.

Naast het bepalen van zoekruimte op basis van landschap zijn in de Houtskoolschets de gebieden met een planologische beperking aangegeven.

Daarnaast is in de Houtskoolschets aangegeven dat de relatie van windturbineclusters met omwonenden aandacht verdient. De aspecten visuele hinder, geluid en veiligheid zijn daarbij van belang. Deze aspecten bepalen in grote mate het lokale maatschappelijk draagvlak voor windenergieprojecten.

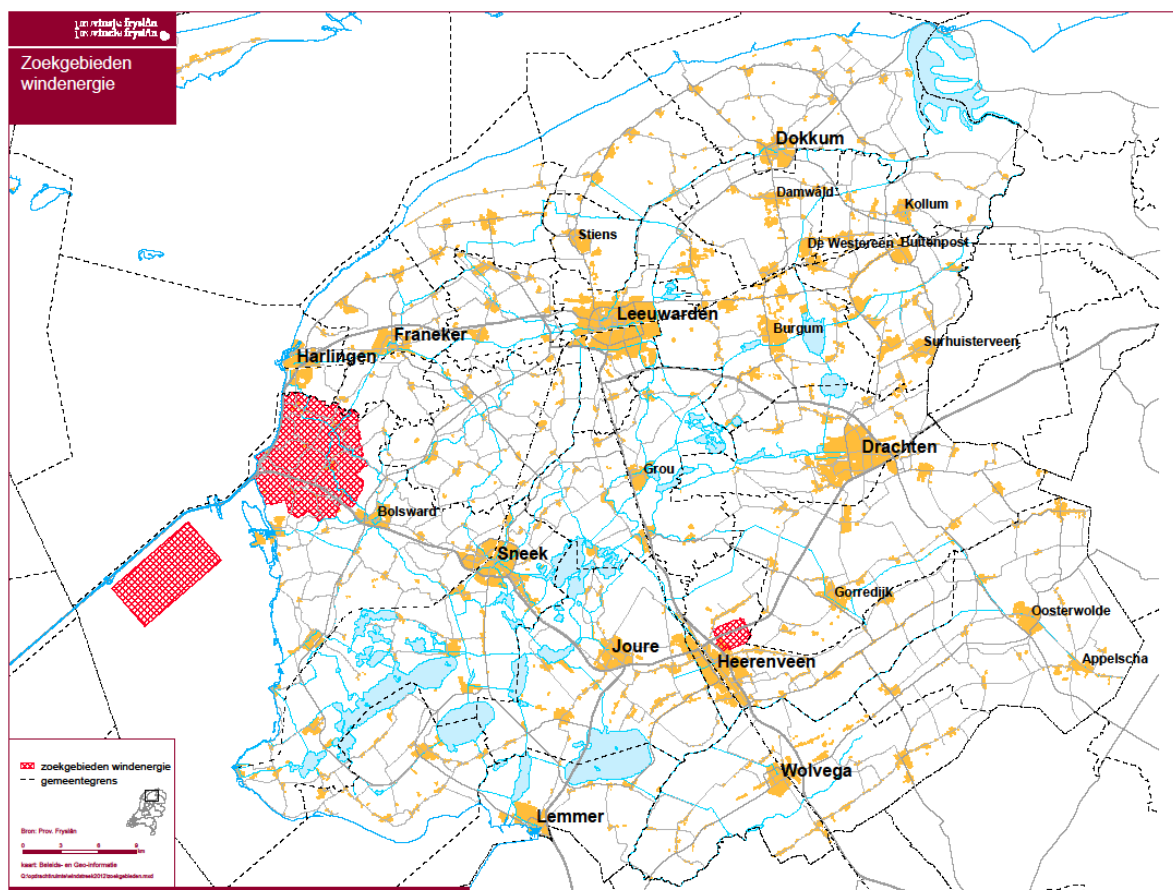
Na het vaststellen van de Houtskoolschets hebben GS de opdracht gekregen een ontwerp-structuurvisie voor te bereiden, waarin de uitgangspunten van de Houtskoolschets verder uitgewerkt zijn

Ontwerp-structuurvisie Windstreek 2012

De ontwerp-structuurvisie Windstreek 2012 is in de periode daarna voorbereid. Bij de voorbereiding van de visie is een milieueffectrapportage uitgevoerd.

In september 2012 is de ontwerp-structuurvisie Fryslân Windstreek 2012 ter inzage gelegd (kaart 2). Het planMER voor de structuurvisie is n.a.v. een advies van de Commissie voor de m.e.r. aangevuld.

Kaart 2

In november 2013 is besloten een knip te maken tussen het IJsselmeer en het vaste land van Fryslân. Voor het vasteland wordt een pas op de plaats gemaakt. Aanleiding voor dit besluit is gelegen in de grote maatschappelijke weerstand die is gebleken uit de ingediende zienswijzen. Hiermee wordt het oorspronkelijke idee, waarbij de provincie van bovenaf ruime gebieden aanwijst voor windmolens die via een proces vanuit de samenleving kunnen worden ingevuld, losgelaten. De tekst van de ontwerp-structuurvisie is aangepast en toegespitst op het IJsselmeer. De structuurvisie Windstreek 2014 is op 18 juni 2014 aan PS ter vaststelling voorgelegd.

In de structuurvisie wordt een gebied in het IJsselmeer bij de Afsluitdijk aangewezen voor windmolens. Er worden voorwaarden gegeven waaronder windmolens geplaatst kunnen worden. Met het aanwijzen van het gebied wordt voldaan aan de afspraken die gemaakt zijn met het rijk. IPO en het rijk hebben in januari 2013 een afspraak gemaakt over de verdeling van de 6000 MW windenergie die het rijk op het land wil realiseren. Afgesproken is dat Fryslân hier 530,5 MW aan bijdraagt.

PS hebben besloten in te stemmen met de opgave die is afgesproken met het rijk. De structuurvisie Windstreek 2014 wordt niet vastgesteld.

Fryslân foar de Wyn

Vanuit de provincie wordt steun verleend aan het initiatief van Fryslân Foar de Wyn (FFDW). FFDW is een samenwerking tussen de drie belangengroepen Friese Milieufederatie, Platform Duurzaam Friesland en Stichting Hou Friesland Mooi. De drijfveer van FFDW was het van onderop ontwikkelen van kansrijke windturbineprojecten op land met draagvlak. “Niet van gebied naar draagvlak, maar van draagvlak naar gebied”. Na een oproep om projectinitiatieven in te dienen heeft FFDW 72 voorstellen ontvangen. Na een eerste selectie op basis van ruimtelijke spreiding, grootte van de clusters, tijdelijkheid van de turbines, sanering van bestaande turbines om het landschap te versterken en compensatie en participatie van omwonenden, heeft FFDW in regiobijeenkomsten 34 voorstellen besproken. Een onafhankelijke Commissie van Advies (CvA) heeft de 34 voorstellen beoordeeld op basis van hun impact op de fysieke en maatschappelijke omgeving. Daarbij is gebruik gemaakt van een onderzoek van Antea. In een effectenmatrix (zie bijlage) zijn in een quick scan de voorstellen beoordeeld op de volgende aspecten:

Natuur

kans op effecten Natura 2000 gebieden

kans op effecten in de EHS

ligging in weidevogelkansgebied

belang van gebied voor weidevogels

Landschap

visuele kwaliteit van het voorstel

schaal en openheid van het landschap

dynamiek en gaafheid van de omgeving

Aardkundige waarden

kans op aantasting aardkundige waarden

Cultuurhistorie

kans op effecten op rijksmonumenten

archeologie kans op aantasting archeologische waarden

andere opmerkingen

Fysieke hinder

kans op geluidhinder en hinder door slagschaduw

Lokale en maatschappelijke acceptatie

(mede op basis van een NIPO enquête)

Participatie

financiële participatie

proces participatie

Maatschappelijke omgeving

compensatie voor direct omwonenden en voor de gemeenschap

Radar

haalbaarheid vanwege radarsystemen vliegverkeer

Sanering

effect van saneren van bestaande windturbines als onderdeel van het voorstel

De 34 voorstellen zijn gerangschikt in drie categorieën:

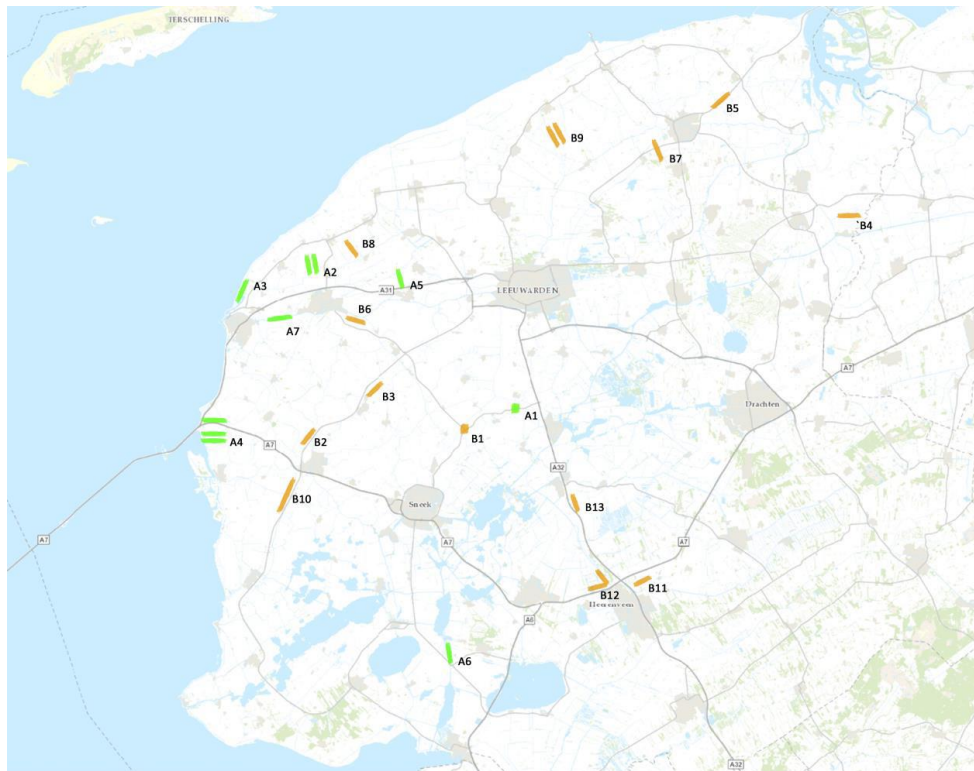
A: 7 plannen: rijp genoeg om direct uitgevoerd te worden;

B: 13 plannen: kunnen ook worden uitgevoerd, maar moeten nog nader uitgewerkt worden; en

C: 14 plannen: niet geschikt om uitgevoerd te worden.

De voorstellen zijn los van elkaar beoordeeld en gescoord. Op basis van de uitkomsten oordeelde FFDW, dat de voorstellen op de A-lijst de meeste kans maken om uitgevoerd te worden. De voorstellen op de B-lijst zijn eveneens kansrijk, maar nog niet zo “uitvoeringsrijp” als de A-lijst.

Uiteindelijk blijven er volgens FFDW 20 voorstellen over die uitgevoerd kunnen worden. (kaart 3) Deze 20 voorstellen zijn opgenomen in de gepresenteerde effectenmatrix in bijlage 1

Kaart 3

In het eindadvies worden, naast een beoordeling van de voorstellen, ook adviezen gegeven over participatie en sanering.

De Cie mer heeft in maart 2017 over de Nota Reikwijdte en Detailniveau voor het MER van Nij Hiddum Houw het volgende geadviseerd:

“3.2.1 Locatiealternatieven

Het PIP is het eerste besluit waarin de locatie Nij Hiddum-Houw wordt vastgelegd. In de notitie R&D wordt ingegaan op de totstandkomingsgeschiedenis van deze locatiekeuze om de provinciale opgave voor windenergie te kunnen realiseren. Er wordt aangegeven dat de locatie Nij Hiddum-Houw geschikt is voor windenergie en dat andere locaties in de provincie Fryslân per saldo vergelijkbaar zijn, althans niet beter scoren op milieueffecten dan Nij Hiddum-Houw.

Daarbij wordt nagenoeg niet ingegaan op de milieueffecten van andere locaties. Het is onvoldoende om alleen te verwijzen naar de effectenmatrix van september 2014 (Bijlage VI uit de notitie R&D).

Het is van belang om in het MER helder de (milieu)argumenten te beschrijven op grond waarvan de locatie Nij Hiddum-Houw de voorkeur heeft boven andere mogelijke locaties. Geef in het MER daarom een heldere beschrijving in hoeverre de locatie Nij Hiddum-Houw vergelijkbaar, beter of slechter scoort ten opzichte van andere mogelijke locaties. Ga daarbij in ieder geval in op de aspecten leefomgeving, landschap, natuur en energieopbrengst en motiveer de keuze voor locaties waarmee Nij Hiddum-Houw wordt vergeleken. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de effectenmatrix en andere eerdere studies, mits deze informatie per aspect wordt beoordeeld, en de conclusies navolgbaar zijn.”

In het advies vraagt de commissie om inzicht te geven in de andere locaties die bij de besluitvorming in december 2014 in beeld zijn geweest. Van belang is te laten zien welke vergelijkbare locaties beschikbaar waren.

Geconcludeerd kan worden dat uit het advies van FFDW een twintigtal voorstellen naar voren zijn gekomen die in principe tot uitvoering zouden kunnen komen. FFDW heeft ingeschat dat er van de twintig voorstellen mogelijk nog een aantal zouden wegvallen maar dat een belangrijk percentage tot realisatie zou kunnen leiden.

Met het kiezen voor die projecten zou een deel van de afgesproken taakstelling op het Friese vasteland kunnen worden gerealiseerd.

Besluit PS
december
2014

Tijdens de behandeling van het voorstel in de vergadering van december 2014 heeft PS haar waardering uitgesproken voor de inspanningen van FFDW. Er is kennis genomen van de lijst met potentiële voorstellen.

In het politieke debat is duidelijk geworden dat het politieke draagvlak voor projecten op het vasteland nagenoeg niet aanwezig is bij PS. De belangrijkste drijfveren achter die keuze liggen in argumenten van politiek en maatschappelijk draagvlak, effecten op de woon- en leefomgeving en landschap.

In de afweging die PS hebben gemaakt is uiteindelijk besloten voor het toestaan van windprojecten met een omvang die correspondeert met de afgesproken taakstelling met het rijk (530,5 MW). Het resultaat van dat besluit is dat van de voorgestelde projecten van FFDW er slechts één is gehonoreerd: Kop Afsluitdijk.

Het project Nij Hiddum Houw vormt de concrete uitwerking van die locatie.

Voor het project Nij Hiddum Houw kan worden geconstateerd dat de locatie in het hele trechteringsproces, van Houtskoolschets tot het besluit in december 2014 in beeld is geweest.

De Kop Afsluitdijk (Nij Hiddum Houw) is een locatie die in diverse beleidsdocumenten een plek heeft gehad:

- de houtskoolschets Windstreek 2011

- Ontwerp Structuurvisie Windstreek 2012
- Fryslân foar de Wyn
- Het besluit van december 2014

Bijlage Effectenmatrix FFDW

Fryslân Foar De Wyn Maatlat en effectenmatrix

Projectnr. 269122

29 september 2014, versie 2.1

6.2 Initiatieven met een beoordeling A of B

nr	code	naam	oordeel CvA	Natura 2000	EHS	weidevogelkansgebied	weidevogels veldwaarneming	visuele kwaliteit	schaal en openheid	dynamiek	infrastructuur	aardkundige waarden	cultuurhistorie	FAMKE steentijd	FAMKE ME	kans op fysieke hinder	RG acceptatie	NIPO	€ participatie	€ compensatie	participatie	radar	sanering
2	FFDW 4	WP SWED	B	2	1	3	1	1	c	3	4	1	1	2	2	2	3,5	2	2	4	2	3	2
3	FFDW 5a	WP Wjukslach Ferwert	B	2	1	3	3	3	b	4	4	1	3	2	3	2	4,0	4	2	2	2	3	4
8	FFDW 6	WP Spannenburg	A	2	3	4	2	1	b	3	3	1	1	3	1	2	2,0	1	4	2	4	1	1
9	FFDW 7	WP De Bjirmen	A	2	1	1	2	1	b	3	4	3	4	1	1	2	3,0	2	3	4	3	3	2
14	FFDW 17	WP Noorderpolder	A	2	1	1	1	1	b	2	4	2	4	1	2	2	2,0	1	3	2	3	2	2
15	FFDW 18	WP Krom-Haskerdijken	B	2	1	2	2	1	c	2	1	1	2	2	2	1	4,0	2	3	4	3	1	2
16	FFDW 22	WP Dongeradeel	B	2	1	3	3	1	b	3	2	1	2	1	2	1	3,5	3	1	4	1	1	3
17	FFDW 25	WP Harlingen Sedyk	A	4		1	2	2	b	2	4	1	2	1	2	4	2,5	1	3	4	3	1	1
19	FFDW 27	WP Achtkarspelen	B	1	1	3	4	1	b	4	3	2	1	2	2	1	4,0	3	2	2	2	1	4
21	FFDW 33	Doarpsmûne Dearsum	B	1	1	2	1	1	b	4	4	1	2	1	2	3	1,0	1	1	1	1	1	2
22	FFDW 35a	WP Heerenveen Omrin - Kanaal	B	1	2	2	1	2	b	1	4	1	1	3	1	1	3,0	4	2	3	2	1	2
23	FFDW 35b	WP Heerenveen IBF	B	1	1	1	2	2	b	1	1	1	1	2	1	1	3,0	4	2	3	2	1	2
26	FFDW 43	WP Froomacker	B	2	1	3	1	1	b	2	3	1	2	1	2	4	2,5	4	1	2	1	1	2
27	FFDW 45	Opschalingscluster Sieswerd	B	2	1	2	2	2	b	4	4	1	2	1	4	1	3,5	4	2	3	2	1	2
28	FFDW 46	WP Tzummarum-Ried	B	2	1	1	2	1	b	4	4	3	2	1	2	1	3,0	4	3	3	3	4	4
29	FFDW 53	Doarpsmûne Reduzum	A	1	1	1	1	1	b	4	4	2	2	2	4	4	1,0	1	1	1	1	1	2
30	FFDW 54	Wynpark Beabuorren	B	3	1	4	3	1	b	2	2	1	2	2	3	3	3,0	4	2	3	2	1	3
32	FFDW 58	WP van Harinxma	A	1	1	2	2	1	b	2	2	1	2	1	4	4	2,0	1	2	4	2	1	2
33	FFDW 59	WP Kop Afsluitdijk	A	4	1	3	2	2	b	2	4	1	3	1	4	2	2,5	4	2	4	2	1	2
34	FFDW 62	Wommels-lens	B	2	2	4	2	1	b	4	2	1	3	1	3	2	4,0	3	4	2	4	2	3